

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 320/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť E. M., Č., zastúpeného advokátom JUDr. M. R., Ž., v ktorej namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 291/2009 zo 16. decembra 2009 v časti týkajúcej sa trov konania, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2010 doručená sťažnosť E. M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. R., v ktorej namietal porušenie základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 291/2009 zo 16. decembra 2009 v časti týkajúcej sa trov konania (ďalej len „rozsudok zo 16. decembra 2009“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ 15. júna 1996 spôsobil prevádzkou motorového vozidla dopravnú nehodu. Z titulu zmluvného poistenia vyplatila potom A., a. s. (ďalej len „poistiteľ“), poškodenému náhradu za spôsobenú škodu vo výške 161 872 Sk. Poistiteľ si voči sťažovateľovi uplatnil nárok na náhradu vyplatených súm podľa vyhlášky č. 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „vyhláška“) v sume 129 400 Sk, pretože sťažovateľ v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky spôsobil škodu po požití alkoholického nápoja. Keďže sťažovateľ nesúhlasil s tak vyčíslenou výškou náhrady za spôsobenú škodu, poisťovateľ uplatnil svoj nárok voči sťažovateľovi ako odporcovi na Okresnom súde Čadca (ďalej len „okresný súd“) žalobou z 21. septembra 1999. Vec bola vedená pod sp. zn. 8 C 2019/1999. V priebehu konania bolo znaleckým posudkom preukázané, že skutočná výška spôsobenej škody bola nižšia, a preto okresný súd rozsudkom z 5. novembra 2007 uložil sťažovateľovi ako odporcovi zaplatiť z titulu náhrady škodu sumu 64 191 Sk, so 17,6 % úrokom z omeškania od 22. októbra 1999 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a nárok vo zvyšku zamietol. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) tak, žiaden z účastníkov konania nemá právo na ich náhradu, pretože účastníci mali v konaní len čiastočný úspech.

Proti rozsudku okresného súdu v časti týkajúcej sa úrokov z omeškania a trov prvostupňového konania podal sťažovateľ odvolanie. V časti výroku o trovách konania vyčítal okresnému súdu, že pri rozhodovaní o trovách konania opomenul § 142 ods. 3 OSP, v zmysle ktorého mal súd prihliadnuť na skutočnosť, že výška plnenia v prerokováanej veci závisela výlučne od znaleckého posudku. Okresný súd mal preto postupovať pri rozhodovaní o trovách konania v súlade s týmto ustanovením a priznať sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania.

Krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa uznesením sp. zn. 6 Co 273/2008 z 30. januára 2009, ktorým rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach, teda v časti výroku o úrokoch z omeškania a trov konania, zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 8 C 2019/1999 z 21. mája 2009 tak, že sťažovateľovi uložil zaplatiť navrhovateľovi 17,6 % úrok z omeškania ročne zo sumy 1 878,01 € od 22. októbra 1999 do 1. januára 2008 a zo sumy 2 130,75 € úrok z omeškania 17,6 % ročne od 2. januára 2008 do zaplataenia. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 OSP tak, že nepriznal žiadnemu účastníkovi právo na ich náhradu, pretože tak navrhovateľ, ako aj odporca, teda sťažovateľ, mali v konaní úspech len čiastočný.

Proti rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, a to opäť v časti týkajúcej sa úrokov z omeškania a trov konania. Vo vzťahu k trovám konania sťažovateľ zotrval na svojom právnom názore, že pri rozhodovaní o trovách konania mal okresný súd aplikovať § 142 ods. 3 OSP a priznať mu ich náhradu.

O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom zo 16. decembra 2009, ktorým napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Krajský súd konštatoval, že nárok navrhovateľa, ktorý okrem istiny požadoval od sťažovateľa aj úrok z omeškania, bol dôvodný. Zároveň uviedol, že okresný súd správne použil na rozhodnutie o trovách konania § 142 ods. 2 OSP. Podľa krajského súdu v danej veci nebolo možné priznať sťažovateľovi náhradu trov konania, a teda aplikovať § 142 ods. 3 OSP, ako sa domáhal sťažovateľ.

3. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho práv došlo tým, že krajský súd rozsudkom zo 16. decembra 2009 potvrdil rozsudok okresného súdu aj v časti výroku o trovách konania. Sťažovateľ poukázal, že krajský súd dostatočne neodôvodnil, prečo nebolo možné pri rozhodovaní o trovách konania postupovať podľa § 142 ods. 3 OSP a priznať mu ich náhradu tak, ako to požadoval. Podľa sťažovateľa je preto rozhodnutie

krajského súdu o trovách konania nepresvedčivé a rozporuplné, a tým nebolo reálne zabezpečené uplatnenie práva na súdnu a inú právnu ochranu. V závere sťažovateľ vyjadril svoj názor, že „... v dôsledku tohto rozhodnutia krajského súdu došlo nielen k znehodnoteniu nadpolovičného úspechu sťažovateľa v predmetnom konaní, ale predovšetkým týmto rozhodnutím o nepriznaní trov konania bolo zasiahnuté značne aj do majetkovej sféry sťažovateľa“.

4. Sťažovateľ preto navrhol vydať nález, ktorým sa vysloví porušenie uvedených práv s tým, aby ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň požiadal o priznanie náhrady trov konania.

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa § 142 ods. 2 OSP ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 142 ods. 3 OSP aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadza tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

8. Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu zo 16. decembra 2009. K porušeniu označených práv sťažovateľa malo dôjsť v dôsledku toho, že krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým nebolo žiadnemu z účastníkov konania priznané právo na náhradu trov konania. Sťažovateľ sa však domnieva, že mu krajský súd mal priznať náhradu trov konania, pretože boli splnené predpoklady uvádzané v § 142 ods. 3 OSP a skutočná výška náhrady škody bola určená iba na základe znaleckého posudku, ktorý potvrdil nadhodnotenie žalovaného nároku navrhovateľa.

9. Ústavný súd poukazuje na to, že je v podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (I. ÚS 88/07). Ústavný súd však nezistil, že by postup a rozsudok krajského súdu zo 16. decembra 2010 v časti týkajúcej sa trov konania bol svojvoľný, a teda že by ním došlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľa. Ústavný súd zdôrazňuje, že základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania, v prípade sťažovateľa s jeho požiadavkou na náhradu trov konania. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že sťažovateľ mal 15. júna 1996, keď došlo k dopravnej nehode, pri ktorej bola spôsobená škoda, v dychu namerané najmenej 2,15 promile alkoholu, a teda viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu. Navyše, sťažovateľ vykonal jazdu s motorovým vozidlom napriek tomu, že bol právoplatným rozhodnutím o priestupku č. PZ-P-680/DP-95 už stíhaný za priestupok v súvislosti s jazdou motorovým vozidlom pod vplyvom alkoholu. Preto aj s ohľadom na tieto skutočnosti nemožno rozhodnutie krajského súdu v časti trov konania považovať za arbitrárne, svojvoľné alebo zjavne neopodstatnené. Ústavný súd pripomína, že je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06).

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to

pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 176/2010).

11. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde preto nezistil príčinnú súvislosť medzi rozhodnutím krajského súdu o trovách konania a základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), resp. právom na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ v sťažnosti okrem iných práv dovoľával. Sťažovateľ neodôvodnil, ako malo dôjsť k zásahu do jeho majetkovej sféry, ako to uvádza v sťažnosti, pretože náhrada trov konania nebola priznaná žiadnemu z účastníkov konania. Rozhodnutie krajského súdu o trovách konania je plne legitímne, a teda nespôsobilo porušenie týchto práv sťažovateľa. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

12. Podľa sťažovateľa však rozhodnutím krajského súdu o trovách konania došlo k porušeniu ďalších základných práv, ktorých ochrany sa tiež dovoľával. Konkrétne namietal porušenie základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ však bližšie neodôvodnil, ako malo dôjsť k ich porušeniu. Ústavný súd nezistil existenciu vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozsudkom krajského súdu zo 16. decembra 2009 a týmito základnými právami, porušenie ktorých sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy ústavný súd navyše poukazuje na svoj právny názor, opakovane vyslovený v súvislosti s jeho rozhodovacou činnosťou, že ústavné direktívy obsiahnuté v čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy nemôže byť zásadne priamo aplikovateľné v rámci individuálnej ochrany základných práv a slobôd. Ich aplikácia nie je možná bez konkrétneho vyjadrenia dopadu diskriminujúceho postupu orgánu verejnej moci na základné právo alebo slobodu fyzickej osoby alebo právnickej

osoby (obdobne napr. I. ÚS 34/96, I. ÚS 8/97). Ústavný súd však nezistil v postupe a ani rozhodnutí krajského súdu žiadnu diskrimináciu sťažovateľa v ústavnoprávnom zmysle, krajský súd navyše rozhodol v primeranej lehote. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú. Pretože došlo k odmietnutiu sťažnosti v celom rozsahu, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (zrušenie a vrátenie napadnutého rozsudku a náhrada trov konania), keďže tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2010